

# Honden- en kattenbesluit '99

## Inleiding

Op 1 maart 2002 treedt het Honden- en kattenbesluit 1999 (verder HKB genoemd) in werking. Het HKB is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) gebaseerd op de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD). Het HKB bevat bepalingen gericht op het bevorderen van het welzijn en de gezondheid van honden en katten die bedrijfsmatig worden gefokt, opgevangen, ge- of verkocht. Aan sommige bepalingen van het HKB wordt concreet uitvoering gegeven in een uitvoeringsregeling van het HKB. De GWWD is in 1992 in werking getreden en de Tweede Kamer heeft op 17 maart 1999 met het HKB ingestemd. Het HKB vervangt het HKB'81 dat is gebaseerd op de Wet op de dierenbescherming. Een nieuw HKB is noodzakelijk omdat de GWWD de Wet op de dierenbescherming vervangt. Misstanden bij de hondenhandel waren daarnaast aanleiding voor aanscherping van welzijnsnormen.

## Reikwijdte van het HKB

Zoals aangegeven bevat het HKB bepalingen voor honden en katten in het bedrijfsmatige circuit. Bedrijven in dit circuit worden in het HKB een **inrichting** genoemd. Het HKB is in ieder geval van toepassing op:

1. **asielen**: perceelsgebonden ruimte(s) bestemd of gebruikt voor het in bewaring nemen van honden of katten die zwervend zijn aangetroffen, dan wel waarvan door de eigenaar permanent afstand is gedaan
2. **pensions**: perceelsgebonden ruimte(s), niet zijnde een asiel, bestemd of gebruikt voor het in bewaring houden van honden of katten  
**crèches**: idem, maar dan alleen gedurende de dag
3. **bedrijfsinrichtingen**: perceelgebonden ruimte(s) bestemd of gebruikt voor het houden van honden of katten ten behoeve van fokdoeleinden of voor het houden van honden of katten ten behoeve van verkoop of aflevering. Hiertoe worden gerekend:
  - **fokkers** (kennels en catteries)
  - **tussenhandelaren**
  - **dierenspecialzaken** die honden en katten verkopen

Het HKB is van toepassing op het bedrijfsmatig verrichten van de volgende activiteiten met honden en katten:

1. **de (ver)koop**: het bedrijfsmatig verkopen, ten verkoop in voorraad hebben of afleveren van honden en katten. Dit vindt plaats bij (tussen)handelaren en sommige dierenspecialzaken
2. **de opvang**: het bedrijfsmatig in bewaring nemen van honden en katten, zoals dat in asielen, pensions en crèches plaats vindt.
3. **het fokken**: het fokken van honden en katten met het oogmerk om de nakomelingen bedrijfsmatig te verkopen of af te leveren.

Bedrijfsmatig is (net als overigens bij het HKB'81) als volgt gedefinieerd (artikel 2):

**het in zekere omvang en anders dan incidenteel uitoefenen van activiteiten, ook indien dat geschiedt zonder winstoogmerk.** Hieronder vallen in ieder geval bovengenoemde inrichtingen. Gezien de definitie kunnen ook activiteiten die worden verricht uit overwegingen van liefhebberij of dierenbescherming onder de werking van het HKB vallen!

**Het HKB is niet van toepassing op:**

- bedrijfsmatige verhuur van honden
- hondentrimsalons
- dierenartsenpraktijken
- hondenuitlaatservices, waarbij uitsluitend sprake is van het uitlaten van honden

In deze instellingen is geen sprake van verkoop, opvang of fokken van honden of katten als hoofdactiviteit. In een trimsalon bijvoorbeeld is het trimmen van de dieren de hoofdactiviteit.

Het korte tijd onderbrengen van de dieren ten behoeve van het trimmen, valt niet onder het begrip opvang zoals bij het pension het geval is. Vandaar dat het HKB niet op de trimsalon van toepassing is.

## Richtsnoer ten behoeve van de controle

In het HKB wordt geen getalsmatige scheidslijn aangegeven tussen bedrijfsmatige activiteiten en niet-bedrijfsmatige activiteiten. Om een indicatie te geven, hetgeen zeker van belang is bij controles, is in de **toelichting van het besluit** een richtsnoer gekozen:

### - Kopen, afleveren, in bewaring nemen

Er is sprake van bedrijfsmatige activiteit, indien per aaneengesloten periode van 12 maanden in totaal circa 20 honden of katten worden verkocht, afgeleverd of in bewaring genomen.

### - Fokken

Met betrekking tot het fokken, ten behoeve van verkoop of aflevering, gelden dezelfde aantallen. Vertaald betekent dit dat van bedrijfsmatig fokken van honden sprake is indien er circa 4 nesten (circa 20 pups) binnen 12 maanden worden geproduceerd. **Als norm in het besluit is daarbij wel aangegeven dat honden binnen een periode van 12 maanden ten hoogste één nest mogen krijgen.**

Van bedrijfsmatig fokken van katten is sprake indien binnen 12 maanden circa 6 nesten (circa 20 kittens) gefokt worden. **Hier is als norm aangegeven dat katten binnen 12 maanden ten hoogste twee nesten mogen krijgen, terwijl dit binnen 24 maanden ten hoogste 3 nesten mag zijn.**

Schematisch samengevat:

	<b>bedrijfsmatig kopen, bewaren, afleveren</b>	<b>Bedrijfsmatig fokken</b>
<b>Honden</b>	circa 20 honden per jaar	circa 4 nesten per jaar circa 20 pups per jaar
<b>Katten</b>	circa 20 katten per jaar	circa 6 nesten per jaar circa 20 katten per jaar

### Interpretatie

Bij controles wordt primair naar de tekst in het HKB gekeken. Het HKB zelf geeft geen getalsmatige scheidslijn tussen bedrijfsmatig en niet-bedrijfsmatig. Van bedrijfsmatigheid is in het HKB sprake als met een zekere omvang en anders dan incidenteel activiteiten worden uitgeoefend. **Dit kan dus ook het geval zijn bij aantallen die lager zijn dan in de tabel aangegeven!**

Wanneer duidelijk is dat de genoemde activiteiten met honden en of katten op bedrijfsmatige schaal worden verricht, is men verplicht zich aan te melden bij het Bureau I&R-HKB. De letters I&R staan voor identificatie en registratie. Alleen in aangemelde en geregistreerde bedrijfsinrichtingen zijn de activiteiten toegestaan. Dit impliceert meteen dat markt- en straathandel verboden is!

## Bewijs van vakbekwaamheid (artikel 7)

Honden en katten in de bedrijfsmatige inrichtingen moeten goed verzorgd worden. Om dit doel te bereiken is in het HKB vastgelegd dat de **beheerder** van een inrichting in het bezit moet zijn van een erkend bewijs van vakbekwaamheid (vakbekwaam beheerder).

Na vertrek van een vakbekwaam beheerder is het gedurende een periode van 1 jaar toegestaan dat er geen vakbekwaam beheerder werkzaam is, mits dit binnen 4 weken na het

vertrek van de vakbekwaam beheerder aan het Bureau I&R-HKB wordt gemeld d.m.v. een mutatieformulier (verkrijgbaar bij het Bureau I&R-HKB).

Komt een vakbekwaam beheerder te overlijden dan mogen de activiteiten gedurende 3 jaar door de erfgenaam (erfgenamen) worden voortgezet zonder bewijs van vakbekwaamheid.

## **Administratie: aanmelding en registratie (artikelen 4, 5, 6, 26)**

### **Bureau I&R-HKB**

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft het Bureau I&R-HKB opdracht gegeven de registratie uit te voeren van bedrijven die aan de bepalingen van het HKB moeten voldoen. Het Bureau I&R-HKB is ondergebracht bij de Stichting Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer. Na aanmelding registreert het Bureau I&R-HKB de inrichting en verstrekt het hieraan een Uniek Bedrijfsnummer (UBN). De registratie van de inrichting kan worden gezien als een permanente vergunning. Op grond van het oude HKB'81 moesten alle bedrijfsmatige houders van honden en katten beschikken over een vergunning, verleend door de gemeente. Deze vergunning in het kader van het HKB'81, die ook wel wordt omschreven als 'welzijnsvergunning', werd voor drie jaar verleend. Met de inwerkingtreding van het nieuwe HKB vervalt het vergunningensysteem van de gemeente. In plaats van de gemeentevergunning komt de meldingsplicht naar het Bureau I&R-HKB. Alle bedrijfsmatige houders van honden en katten moeten zich aanmelden bij het Bureau I&R-HKB. De gegevens op het aanmeldingsformulier worden opgeslagen in een centraal register van het Bureau I&R-HKB. Bij de registratie wordt aan de inrichting een uniek bedrijfsnummer (UBN) toegekend.

### **Aanmeldingsformulier (artikel 4)**

De aanmelding vindt plaats via het aanmeldingsformulier. De volgende gegevens moeten worden ingevuld:

- naam, geboortedatum en adres van degene die verantwoordelijk is voor de activiteiten of de namen, geboortedata en adressen van bestuursleden in het geval een rechtspersoon (zoals een stichting) verantwoordelijk is. In dat laatste geval moet ook de naam en het vestigingsadres van de rechtspersoon opgegeven worden
- adres van het asiel, pension of bedrijfsinrichting
- naam, geboortedatum en adres van de beheerder
- tijdstip waarop met de uitoefening van de activiteiten wordt gestart.

De aanmelding van bestaande inrichtingen moet plaatsvinden binnen 2 maanden na het in werking treden van het besluit, dus vóór 30 april 2002!

### **Aanmeldingsbewijs (artikel 5)**

Na registratie als asiel, pension of - voor de overige genoemde bedrijven - als bedrijfsinrichting ontvangt het bedrijf een aanmeldingsbewijs met de volgende gegevens:

- naam, geboortedatum en adres van degene die de inrichting heeft aangemeld of de naam en adres van de rechtspersoon wanneer door of namens een bestuur de aanmelding heeft plaatsgevonden
- tijdstip van aanmelding
- het Uniek Bedrijfsnummer (UBN)

Eén of meer wijzigingen van de gegevens die zijn genoemd op het aanmeldingsformulier dienen te worden doorgegeven aan het Bureau I&R-HKB, die dit dan in het register verwerkt. Wanneer het een wijziging betreft van gegevens die ook op het aanmeldingsbewijs staan dan geeft het Bureau I&R-HKB een aangepast aanmeldingsbewijs af.

### **Register in de inrichting (artikel 26)**

Binnen 8 weken nadat de aanmelding van de inrichting overeenkomstig het HKB heeft plaatsgevonden, houdt degene die op de inrichting verantwoordelijk is voor de bedrijfsmatige activiteiten, een register bij, waarin moet worden opgenomen:

- inentingsbewijzen van de aanwezige honden en katten

- aanmeldingsbewijs van de inrichting
- kopie van het bewijs van vakbekwaamheid van de beheerder
- kopieën van inentingsbewijzen van honden en katten gedurende 3 jaar nadat de dieren verkocht, afgeleverd, overleden of aan de eigenaar teruggegeven zijn. De kopieën moeten worden bewaard in een afgescheiden onderdeel van het register.

### **Verkoop en aflevering (artikel 22-23): kwartaalopgaven**

**Asielen en bedrijfsinrichtingen (zoals fokkers)** melden **elk kwartaal** aan het Bureau I&R-HKB schriftelijk of elektronisch welke mutaties en op welke data, gedurende het kwartaal hebben plaatsgevonden en hoeveel dieren er op de laatste dag van het kwartaal gehouden worden. **De uiterlijke kwartaaldata zijn steeds 30 april, 31 juli, 31 oktober en 31 januari.** Voor pension- en crèchedieren geldt deze kwartaalmeldplicht niet.

Onder de **mutaties** vallen:

- data van verkoop of aflevering van honden en katten
- data van inontvangstneming van honden en katten
- data van geboorte van pups en kittens
- data van sterfte van honden en katten.

Bij het doorgeven van de mutaties moeten de volgende gegevens ook worden vermeld:

- UBN van het asiel of de bedrijfsinrichting
- UBN van het asiel of de bedrijfsinrichting waaraan verkoop of aflevering heeft plaatsgevonden of waarvan dieren zijn ontvangen
- ras of type van de betreffende dieren
- geslacht van de betreffende dieren
- identificatienummers van de betreffende dieren
- data van identificeren van deze dieren
- data van inenten van deze dieren
- identificatienummers van de moederdieren.

### **Vaccinaties (artikel 21 en 24)**

#### **Aantal verplichte inentingen uitgebreid**

Op grond van het HKB'81 gold er voor honden een verplichte inenting tegen hondenziekte en voor katten tegen kattenziekte. Nieuw in het HKB is de uitbreiding met de inenting tegen parvovirusinfectie bij honden en tegen niesziekte bij katten.

<b>Verplichte vaccinaties</b>	<b>HKB'81</b>	<b>HKB</b>
<b>Hond</b>	hondenziekte	hondenziekte + parvovirusinfectie
<b>Kat</b>	kattenziekte	kattenziekte + niesziekte

#### **Inenten: hoe lang van tevoren?**

Honden en katten moeten binnen 5 werkdagen na ontvangst in een asiel of bedrijfsinrichting worden ingeënt. Wanneer honden en katten in een pension worden ondergebracht dan moeten ze minimaal 7 dagen van tevoren zijn ingeënt. Bij geplande opname in een pension zal de eigenaar van het dier hier dus rekening mee moeten houden.

#### **Wat als het dier niet ingeënt is?**

Er zijn situaties denkbaar waarin een hond of kat plotseling in een pension of asiel ondergebracht moet worden. Niet-ingeënte dieren mogen in zo'n geval wel opgenomen

worden onder voorwaarde dat ze in een quarantaineruimte worden geplaatst, binnen 5 dagen ingeënt worden en nog minimaal 7 dagen na inenting in de quarantaineruimte blijven.

<b>Inenting</b>	hond (hondenziekte en parvovirusinfectie) en kat (kattenziekte en niesziekte)
<b>Asiel en bedrijfsinrichting</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• niet-ingeeënt dier: binnen 5 dagen na ontvangst (dier meteen na ontvangst in quarantaine tot minstens 7 dagen na de inenting)</li> <li>• binnen 7 weken na de geboorte van een dier</li> <li>• minstens 7 dagen voor aflevering</li> </ul>
<b>Pension en crèche</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• minstens 7 dagen voor opname</li> <li>• niet-ingeeënt dier: binnen 5 dagen na ontvangst (dier meteen na ontvangst in quarantaine tot minstens 7 dagen na de inenting)</li> </ul>

### **Schriftelijk bewijs van inenting (artikel 21)**

De verplichte inenting komen te staan in een door een dierenarts opgemaakt en afgegeven schriftelijk bewijs van inenting. In de praktijk komt dit veelal neer op een door de dierenarts ingevuld **vaccinatieboekje** van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD). Daarin kan ook het identificatienummer van het dier worden aangebracht. Inenting kunnen ook worden ingevuld in het Nederlands Dierenpaspoort, voor zover dit bij het dier aanwezig is. Dit paspoort, uitgegeven door de Stichting Registratie Gezelschapsdieren Nederland (SRGN), was verplicht op grond van het oude HKB'81. Hoewel deze verplichting met het nieuwe HKB komt te vervallen, blijven de verstrekte dierenpaspoorten geldig.

Voor een pension geldt dat een quarantaine niet verplicht is. Heeft een pension echter geen quarantaine dan impliceert dit dat het pension geen niet-ingeeënte dieren mag opvangen! Ook voor een crèche geldt dat dieren ingeënt moeten zijn. Omdat de dieren echter niet dag en nacht in de crèche verblijven is de bepaling dat niet-ingeeënte dieren binnen 5 dagen ingeënt moeten worden hier niet relevant.

### **Vermelding identificatienummer hond/kat op schriftelijk bewijs van inenting**

Voor honden en katten in een inrichting, met uitzondering van een pension en crèche, geldt dat op het schriftelijke bewijs van inenting het identificatienummer van de hond of kat moet worden vermeld. Nieuw is dat ook het UBN van de inrichting moet worden vermeld. Gedurende de tijd dat de hond of kat in een asiel, pension of bedrijfsinrichting is opgenomen moet het inentingsbewijs ook aanwezig zijn. Bij aflevering van een hond of kat vanuit een asiel of bedrijfsinrichting moet het originele inentingsbewijs worden meegegeven. De kopieën van de inentingsbewijzen moeten nog drie jaar bewaard worden.

### **Identificatie en registratie (artikel 20)**

Door middel van identificatie kan, in samenhang met de verplichte inentingsbewijzen, gecontroleerd worden of aan de inentingsvoorschriften wordt voldaan.

#### **De transponder (chip)**

Bij elektronische identificatie wordt onder de huid een transponder (chip) aangebracht. De plaats waar de chip onderhuids moet worden ingebracht is de halsvlakte vóór het linker schouderblad óf op de rug tussen de beide schouderbladen. Aan de elektronische identificatie worden eisen gesteld. Van belang is dat elk dier een uniek identificatienummer heeft. Dat betekent dat elk nummer slechts één keer mag voorkomen. Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij ziet hierop toe door de ISO-nummers te controleren in het bestand van een databank waarin alle reeds verstrekte ISO-nummers voorkomen. Een technische eis is dat alléén transponders met ISO-nummers worden geaccepteerd (ISO-transponders). Een ISO-nummer heeft 15 posities met cijfers. De transponders en uitleesapparatuur moeten

voldoen aan de norm ISO11784 en ISO11785.

### **De tatoeage**

Het oude HKB uit 1981 schreef alleen de tatoeage bij honden voor. De Raad van Beheer tatoeëerde rashonden en de Stichting Registratie Gezelschapsdieren Nederland tatoeëerde niet-rashonden. Alhoewel de tatoeage bij katten niet wettelijk verplicht was, zijn er ten tijde van het HKB'81 wel veel katten getatoeëerd. Sinds begin 1998 heeft het elektronisch identificeren van honden en katten een vlucht genomen, waarbij uiteindelijk de situatie ontstaan is dat van tatoeage vrijwel geen sprake meer is. In het nieuwe HKB zijn echter zowel de elektronische identificatie als de tatoeage toegestaan.

### **Individueel registratiebewijs**

De identificatie (chip of tatoeage) moet verricht zijn voordat het dier 7 weken oud is en in ieder geval vóórdat de dieren worden afgeleverd. Niet-geïdentificeerde dieren die in een asiel of bedrijfsinrichting opgenomen worden, moeten binnen 5 dagen worden geïdentificeerd met een uniek identificatienummer (chip of tatoeage). De schriftelijke melding wordt bevestigd met een registratiebewijs. Zodra de houder/aanmelder het registratiebewijs heeft ontvangen of de houder anderszins op de hoogte is gesteld, heeft de minister het nummer verstrekt. De houder heeft dan aan zijn verplichting voldaan.

### **Registratie identificatienummers bij het Bureau I&R-HKB**

Het Bureau I&R-HKB registreert zowel elektronische identificatienummers als tatoeagenummers. Op 1 januari 2002 stopt de SRGN met haar activiteiten. Vanaf die datum verstrekt het Bureau I&R-HKB, op aanvraag, tatoeagenummers.

### **Reeds geïdentificeerde honden en katten**

#### **• Transponders**

Het Bureau I&R-HKB accepteert uitsluitend ISO-nummers voor binnen- en buitenlandse honden en katten, omdat het niet mogelijk is aan te tonen dat een niet-ISO-nummer uniek is.

### **Een hond of kat met een niet-ISO-nummer moet daarom een nieuwe transponder met ISO-nummer krijgen!**

Omdat de SRGN en de Raad van Beheer altijd met ISO-nummers hebben gewerkt, accepteert het Bureau I&R-HKB deze nummers.

#### **• Tatoeages**

Het Bureau I&R-HKB accepteert de tatoeagenummers die door de SRGN geaccepteerd zijn, mits het tatoeagenummer leesbaar is.

Het Bureau I&R-HKB accepteert buitenlandse tatoeagenummers indien de houder verklaart dat:

- de tatoeage leesbaar is
- een inentingsbewijs met nummer aanwezig is
- een document met nummer aanwezig is dat uitgegeven is door de overheid van het land van herkomst of een bij een FCI (Fédération Cinologique International) aangesloten instantie.

Alle andere oude tatoeages worden niet geaccepteerd. Die honden en katten krijgen een transponder bij aanmelding bij het Bureau I&R-HKB!

Voor honden en katten geboren ná 1 maart 2002 geldt dat het Bureau I&R-HKB alléén de door haar uitgegeven tatoeagenummers accepteert. Vanaf 1 februari 2002 kunnen, uitsluitend schriftelijk, tatoeagenummers bij het Bureau I&R-HKB worden aangevraagd. Alle binnen- of buitenlandse honden en katten met een niet door het Bureau I&R-HKB uitgegeven

tatoeagenummer dienen een transponder te krijgen.

	HKB'81	HKB
<b>HOND</b>	Verplichte tatoeage	Verplichte elektronische identificatie (of tatoeage)
<b>KAT</b>	Niet verplicht	Verplichte elektronische identificatie (of tatoeage)

### Pensions en crèches

Een belangrijk verschil met het oude HKB'81 is dat het HKB géén verplichting tot identificatie en registratie heeft voor honden en katten die in een pension worden ondergebracht. Ook voor de hondencrèches geldt dat er geen identificatie- en registratieplicht is voor de dieren die worden opgevangen.

### Overige inrichtingen

Voor asielen en bedrijfsinrichtingen daarentegen zijn de identificatieverplichtingen aangescherpt. Vroeger was er alleen een identificatieverplichting voor honden, waarbij de honden geïdentificeerd moesten worden door middel van tatoeage. Ingevolge het HKB is er een identificatieverplichting voor zowel honden als katten.

### Socialisatie

Het HKB stelt momenteel praktisch geen voorschriften die betrekking hebben op socialisatie van honden en katten. Gezien de problematiek omtrent agressieve en slecht gesocialiseerde honden heeft de Minister met de wens van de Kamer ingestemd om dergelijke voorschriften in het HKB op te nemen.

### Huisvestingseisen (artikel 8 t/m 18)

Het oude HKB'81 bevatte geen concrete huisvestingsvoorschriften maar slechts de zinsnede dat honden en katten moesten worden ondergebracht in verblijven van passende afmetingen. Om toch wat richtlijnen te hebben heeft de Centrale Asielraad van de Dierenbescherming destijds modelbouwvoorwaarden opgesteld. Het nieuwe HKB heeft beduidend meer concrete en aangescherpte normen voor de afmetingen van zowel binnen- als buitenverblijven.

### Afmetingen van dierenverblijven

#### • HONDEN

**Hoogte:** de hoogte van binnen- en buitenverblijven moet minstens 1,8 m hoog zijn.

**Vloeroppervlak:** bij de berekening van de minimale vloeroppervlakte voor een hond wordt onderscheid gemaakt naar **schofthoogte** van de honden. Op grond daarvan worden drie categorieën onderscheiden, namelijk honden met een schofthoogte tot 30 cm, honden met een schofthoogte tussen de 30 cm en de 50 cm en honden met een schofthoogte van meer dan 50 cm.

**Kortste zijde:** voor kleine honden, schofthoogte beneden 30 cm, moet de kortste zijde van het verblijf minimaal 1,0 meter zijn. Voor honden groter dan 30 cm moet de kortste zijde tenminste 1,2 meter zijn.

Schematisch weergegeven:

<b>Schofthoogte hond</b>	<b>minimale vloeroppervlakte</b>	<b>minimale lengte kortste zijde</b>	<b>minimale hoogte</b>
--------------------------	----------------------------------	--------------------------------------	------------------------

kleiner dan 30 cm	$(1 + n) \times 1,0 \text{ m}^2$	1,0 m	1,8 m
tussen 30 cm en 50 cm	$(1 + n) \times 1,2 \text{ m}^2$	1,2 m	1,8 m
groter dan 50 cm	$(1 + n) \times 1,5 \text{ m}^2$	1,2 m	1,8 m

$n$  = het aantal honden dat samen in een verblijf zit

Deze tabel is van toepassing op:

- een buitenverblijf
- een binnenverblijf
- een gekoppeld binnen- en buitenverblijf in asielen en pensions
- een speelweide

**Speelweide:** een speelweide is pas verplicht indien een inrichting niet over één of meer buitenverblijven beschikt.

### Wel of geen open verbinding tussen binnen- en buitenverblijf

- **Binnen- en buitenverblijf gescheiden**

Indien de binnen- en buitenverblijven niet aan elkaar gekoppeld zijn, er is dan dus geen open verbinding tussen beide verblijven, dan moet zowel het binnen- als het buitenverblijf qua afmeting voldoen aan de hiervoor gegeven formule.

- **Open verbinding tussen binnen- en buitenverblijf**

Voor het asiel en pension gelden er andere maten indien er wel een open verbinding bestaat. In dat geval mag voor toepassing van de formule het oppervlak van het binnenverblijf en dat van het buitenverblijf bij elkaar opgeteld worden. Dus de totale beschikbare vloeroppervlakte geldt dan. Als voorwaarde hierbij geldt wel dat de oppervlakte van het binnenverblijf minimaal 2,25 m<sup>2</sup> moet zijn. In de praktijk zien we bij asielen en pensions vaak dat twee naast elkaar gelegen binnenverblijven beide uitkomen op één buitenverblijf. Om beurten kunnen óf de honden uit het ene binnenverblijf óf die uit het andere naar buiten.

### Rekenvoorbeelden

1. Wanneer 6 grote honden, met een schofthoogte van meer dan 50 cm, samen in een verblijf (binnen- en buitenverblijf niet met elkaar in verbinding) zitten dan moet zowel het binnen- als het buitenverblijf minimaal  $(1 + 6) \times 1,5 \text{ m}^2 = 10,5 \text{ m}^2$  zijn. Omdat de honden groter dan 30 cm zijn moet de kortste zijde minimaal 1,2 m zijn.
2. Wanneer **dieren van verschillende grootte bij elkaar** zitten wordt altijd uitgegaan van de grootste hond. Zitten er bijvoorbeeld, met een open verbinding tussen binnen- en buitenverblijf, 5 honden bij elkaar, waarvan er 2 klein zijn (< 30 cm), 1 middenslag is (tussen de 30 en 50 cm) en 1 groot is (> 50 cm) dan moet de minimale totale ruimte  $(1 + 5) \times 1,5 \text{ m}^2 = 9,0 \text{ m}^2$  zijn. Ook hier moet de kortste zijde minimaal 1,2 m zijn. Het binnenverblijf moet minimaal 2,25m<sup>2</sup> zijn.
3. Voor een kleine en een middenslag hond die samen zitten geldt dat de minimale ruimte  $(1 + 2) \times 1,2 \text{ m}^2 = 3,6 \text{ m}^2$  moet zijn. Wederom geldt dat de kortste zijde op zijn minst 1,2 m moet zijn. Bij gescheiden binnen- en buitenverblijf in asiel of pension moeten beide verblijven aan dit oppervlak voldoen. Bij een open verbinding volstaat een binnenverblijf van 2,25 m<sup>2</sup>. Bij die afmeting van het binnenverblijf moet het buitenverblijf minimaal 1,35 m<sup>2</sup> zijn.
4. Omdat een andere bepaling (zie verderop) van het besluit is dat honden in principe met minimaal 2 bij elkaar moeten worden gehuisvest, kan uitgerekend worden wat de absoluut minimale afmeting van een binnen- of buitenverblijf zonder open verbinding is; namelijk door uit te gaan van 2 kleine hondjes die samen zitten:

$(1 + 2) \times 1,0 = 3,0 \text{ m}^2$ . De kortste zijde is minstens 1,0 m. Dit verblijf mag dan echter niet voor middenslag en grote honden, dus met een schofthoogte meer dan 30 cm, gebruikt worden!

- **KATTEN**

Benodigde ruimte in binnen- of buitenverblijven

Voor katten gelden onderstaande minimale vloeroppervlakten.

aantal katten	minimale vloeroppervlakte	minimale lengte kortste zijde	minimale hoogte
2	0,85 m <sup>2</sup>	0,65 m	0,6 m
3-5	3 m <sup>2</sup>	1 m	1,8 m
elke volgende kat	+ 0,6 m <sup>2</sup>	1 m	1,8 m

**Rekenvoorbeeld**

Een asiel heeft binnen- en buitenverblijven van 15 m<sup>2</sup>. Hoeveel katten mogen maximaal in zo'n verblijf gehouden worden?

De eerste 3 m<sup>2</sup> zijn voor 5 katten. Er resteert dan nog 12 m<sup>2</sup>. Elke 0,6 m<sup>2</sup> hiervan is voor één kat, hetgeen betekent dat er  $12/0,6 = 20$  katten boven de eerder genoemde 5 katten in één verblijf kunnen. In totaal dus maximaal 25 katten. Omdat echter tevens bepaald is dat de groeps grootte uit 2 tot 20 dieren moet bestaan (zie verder), betekent het in dit voorbeeld dat maximaal 20 katten in één verblijf gehouden mogen worden.

**Afzonderlijke rustplanken**

In binnenverblijven moet er voor elke kat een afzonderlijke rustplank zijn die minstens 15 cm boven de vloer zit, minstens 35 cm lang en minstens 20 cm breed is.

- **Groepshuisvesting**

**Uitgangspunt van het HKB is groepshuisvesting**

In het nieuwe HKB is vastgelegd dat honden en katten in principe niet alleen mogen zitten maar dat ze in groepen van 2 tot 20 soortgenoten gehuisvest moeten worden.

**Solitair: in bepaalde situaties**

Er zijn situaties denkbaar waarin het af te raden is dieren samen in een verblijf te houden. In die gevallen is het verplicht (quarantaine) of toegestaan dieren solitair, dus apart, te houden. Het gaat om de volgende situaties:

**Solitair als:**

- de hond of kat in quarantaine moet
- de gezondheid van de hond of kat of van de andere honden of katten dit vereist
- het welzijn van de hond of kat of van de andere honden of katten dit vereist

Denkbare situaties om dieren apart te huisvesten zijn bijvoorbeeld ziekte, loopsheid en agressie.

**Minimale afmetingen bij solitaire huisvesting**

	minimale vloeroppervlakte	minimale lengte kortste zijde	minimale hoogte
<b>hond</b> kleiner dan 30 cm	2,0 m <sup>2</sup>	1,0 m	1,8 m
<b>hond</b> tussen 30 cm en 50 cm	2,4 m <sup>2</sup>	1,2 m	1,8 m
<b>hond</b> groter dan 50 cm	3,0 m <sup>2</sup>	1,2 m	1,8 m
<b>kat</b>	0,47 m <sup>2</sup>	0,65 m	0,6 m
<b>fokkater</b>	6,0 m <sup>2</sup>	1,0 m	1,8 m

## **Overige huisvestingseisen**

### **Honden minstens 2 uur per dag buiten**

Honden moeten op grond van het HKB minstens 2 uur per dag buiten kunnen vertoeven, in een buitenverblijf of op een speelweide.

### **Nestruimte voor drachtige en zogende dieren**

Voor elke drachtige of zogende hond of kat geldt dat er in het binnenverblijf een nestruimte moet zijn, waarvan de kortste zijde tenminste 2 maal de schofthoogte van het betreffende dier is. De kortste zijde van de nestruimte voor een Duitse Dog van 75 cm moet dus minstens 1,5 m zijn en van een Chihuahua van 18 cm minstens 36 cm.

### **Honden niet bij katten**

Het is niet toegestaan om honden en katten samen in een binnen- of buitenverblijf te plaatsen. Wanneer een particulier een hond en kat in pension brengt, die thuis de beste maatjes zijn en elkaar geen kwaad doen, mogen deze toch niet samen in hetzelfde verblijf worden geplaatst.

### **Gebruikte materialen**

Eisen worden gesteld aan vloeren (vloeistofdicht en stroef), wanden, hekken, afrasteringen; ze moeten zodanig zijn dat ze niet giftig zijn voor dieren en dat de dieren zich er niet aan kunnen verwonden.

### **Klimaat**

Aan binnenverblijven worden extra eisen gesteld die moeten zorgen voor een juiste temperatuur en hoeveelheid licht. Buitenverblijven zonder open verbinding naar binnenverblijven moeten gedeeltelijk overkapt zijn, zodat de dieren in de schaduw kunnen liggen of kunnen schuilen bij neerslag.

### **Drinkwater**

Elke hond of kat heeft in het binnen- of buitenverblijf, tenzij dit om gezondheidsredenen van het dier niet verantwoord is, direct en voortdurend toegang tot een schone drinkbak met vers drinkwater.

### **Reiniging en desinfectie**

De inrichting moet dagelijks worden gereinigd en regelmatig deugdelijk worden ontsmet.

### **Dode dieren**

Dode dieren (kadavers) mogen niet worden bewaard in ruimten waarin honden of katten zijn ondergebracht.

## **Ziekenboegen (artikel 9)**

Alle bedrijven die onder dit besluit vallen behoren over een ziekenboeg met binnenverblijven te beschikken, waarin een tiende van het aantal honden of katten moet kunnen worden ondergebracht. Ook niet zieke dieren mogen in de ziekenboeg gehuisvest worden. De ziekenboeg moet afgescheiden kunnen worden van overige dierenverblijven om besmetting te voorkomen.

## **Quarantaineruimten (artikel 10)**

Asielen moeten een quarantaineruimte met binnenverblijven hebben. De capaciteit hiervan moet een tiende zijn van het aantal honden of katten dat in de inrichting is gehuisvest. De

quarantaineruimten moeten zo ingericht zijn dat de dieren elkaar niet onderling kunnen besmetten. Pensions zijn niet verplicht een quarantaine te hebben. Wanneer een pension wel over een quarantaine beschikt dan geldt hetzelfde als hiervoor voor het asiel beschreven. Heeft een pension echter geen quarantaine dan is de consequentie hiervan dat het pension geen niet-ingeënte dieren mag opnemen!

## Overgangstermijnen

### Vakbekwaamheid

Een beheerder of fokker die op 1 maart 2002 niet over een bewijs van vakbekwaamheid beschikt heeft, op dat moment nog 3 jaar de tijd om dit bewijs te halen, mits:

- de inrichting voor de datum van inwerkingtreding van het HKB in gebruik is genomen
- hij een erkende opleiding volgt voor het behalen van het bewijs van vakbekwaamheid
- hij gedurende de overgangstermijn op de inrichting verantwoordelijk blijft voor de activiteiten.

### Huisvestingseisen

Alle nieuwe huisvestingsvoorschriften zijn van toepassing op inrichtingen die gebouwd worden vanaf 1 maart 2002 (de datum van inwerkingtreding van het HKB).

Voor bestaande inrichtingen, d.w.z. in gebruik genomen vóór 1 maart 2002 en nadien niet ver- of herbouwd, geldt een overgangstermijn van 3 of 10 jaar.

- **Overgangstermijn van 10 jaar**

Een termijn van 10 jaar is gekozen omdat dit een gebruikelijke economische afschrijvingstermijn is. De termijn van 10 jaar is van toepassing op:

- inrichtingen die voor 1 maart 2002 in gebruik zijn genomen en waarvoor in ieder geval tot 1 januari 2002 een vergunning op grond van het HKB'81 was afgegeven. De geldigheid (3 jaar) van de vergunning mag uiteraard niet voor 1 januari 2002 verstreken zijn, terwijl de bedrijfsmatige activiteiten van vóór de inwerkingtreding van het besluit dezelfde moeten zijn als die van na de inwerkingtreding. Dat betekent dus dat een asielbeheerder (met alleen een vergunning voor het asiel) niet zonder meer op 1 maart 2002 bedrijfsmatig honden mag gaan fokken.

- **Overgangstermijn van 3 jaar**

De termijn van 3 jaar is van toepassing op:

- inrichtingen die vóór 1 maart 2002 in gebruik zijn genomen, maar die reeds voor 1 januari 2002 niet over een vergunning beschikken
- inrichtingen die voor 1 maart 2002 in gebruik zijn genomen, maar waarvan de vergunning voor 1 januari 2002 is verlopen.

Deze inrichtingen zijn op 1 maart 2002 illegaal en om die reden krijgen ze geen 10 maar 3 jaar de tijd om aan de nieuwe voorschriften te voldoen.

Bij de toepassing van de overgangstermijnen is rekening gehouden met de vergunningen die tot 1 januari 2002 zijn verleend met het oog op de inwerkingtreding van het HKB. Deze vergunninghouders zouden de dupe worden van de vertraging die de inwerkingtreding van het HKB heeft opgelopen, doordat zij nu onder de criteria van de kortere overgangstermijn van 3 jaar vallen.

## Overige regelgeving

### Bepalingen die niet in het HKB geregeld zijn omdat ze al elders geregeld zijn

Diverse bepalingen hebben wel hun weerslag op bedrijfsmatige activiteiten met honden en katten, maar behoeven niet apart in het HKB opgenomen te worden omdat ze op grond van andere artikelen van de GWWD, de Wet uitoefening diergeneeskunde (WUD) of de Wet op de dierproeven al elders vastgelegd zijn. Het gaat daarbij om de volgende zaken:

- **Ingrepenbesluit**

In het Ingrepenbesluit staat welke ingrepen bij dieren zijn toegestaan, zoals het aanbrengen van een tatoeage of transponder. Het Ingrepenbesluit stelt echter een beperking aan het aantal identificatie-ingrepen dat mag worden toegepast. Indien een identificatie-ingreep op grond van een wettelijk voorschrift verplicht is, is het toegestaan om nog één vrijwillige identificatie-ingreep toe te passen. Indien er reeds twee identificatie-ingrepen krachtens een wettelijk voorschrift verplicht zijn, dan is er geen ruimte meer voor vrijwillige identificatie. Vrijwillige identificaties zijn bijvoorbeeld identificaties die worden aangebracht uit bedrijfseconomisch oogpunt.

- **Wet uitoefening diergeneeskunde, WUD**

Op grond van de WUD mogen ook anderen dan dierenartsen transponders en tatoeages bij honden en dieren aanbrengen, voor zover deze handelingen als beroep worden verricht.

- **Wet op de dierproeven**

Het HKB is ook van toepassing op de erkende proefdierinstellingen (2 stuks), met uitzondering van de voorschriften met betrekking tot:

- buitenverblijven en speelweide
- het zorgen voor voldoende daglicht
- het 2 uur per dag buiten laten van honden
- inenting
- verstrekken van het bewijs van inenting
- bijhouden register.

- **Besluit doden van dieren en Diergeneesmiddelenwet**

Alleen dierenartsen mogen honden en katten euthanaseren.

- **Besluit scheiden van dieren**

Pups en kittens moeten 7 weken oud zijn voordat ze bij het moederdier weggehaald mogen worden.

- **Export, Regeling handel levende dieren en dierlijke producten**

Inrichtingen die honden en katten exporteren moeten door de RVV geregistreerd zijn. De te exporteren dieren moeten geïdentificeerd zijn en er moet een identificatiedocument bij aanwezig zijn. Hierin moeten de data van inenting tegen hondenziekte en hondsdolheid zijn vermeld.

## Controle

De ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst (AID) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij zijn in het kader van het HKB belast met de opsporing van strafbare feiten.

## Helpdesk

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft bij het IPC Plant.Dier de Helpdesk Gezelschapsdieren ondergebracht. Met uw vragen over het HKB kunt u terecht bij deze Helpdesk.

telefoon 0342 406500

fax 0342 406501

e-mail [R.Wessels@ipc-training.nl](mailto:R.Wessels@ipc-training.nl)

Informatie over het HKB is ook te vinden op het internet via:

[www.overheid.nl](http://www.overheid.nl)

[www.minlnv.nl](http://www.minlnv.nl)

Met specifieke vragen over het invullen van alle registratieformulieren kunt u terecht bij het Bureau I&R-HKB: Postbus 2082  
7420 AB Deventer  
telefoon 0570-660637  
fax 0570-660693  
e-mail: [bureaui&r-hkb@gdvdieren.nl](mailto:bureaui&r-hkb@gdvdieren.nl)

**Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend**

November 2001  
Uitgave: IPC Plant.Dier, Barneveld